

Aan: de leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken
Betreft: gezamenlijke inbreng van maatschappelijke organisaties ten behoeve van het commissiedebat over de Wet open overheid van 11 juni 2026
Datum: 8 juni 2026

Geachte leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,

Ruim een jaar geleden hebben 31 maatschappelijke organisaties zich middels een gezamenlijke brief tot uw Kamer gewend met hun zorgen om de dreigende inperking van de Wet open overheid (Woo). Ruim een jaar later constateren de ondergetekende organisaties dat de boodschap uit die brief nog altijd actueel is. Adviezen, onderzoeken en rechterlijke uitspraken van het afgelopen jaar bevestigen bovendien dat inperking van de Woo niet wenselijk, niet effectief en veelal juridisch niet mogelijk is.

Met het oog op het commissiedebat over de Woo van 11 juni 2026 en eventuele daaruit voortvloeiende moties, achten wij het van belang enkele relevante ontwikkelingen van het afgelopen jaar onder uw aandacht te brengen en het debat daarover in de context van die ontwikkelingen te plaatsen. Deze ontwikkelingen geven naar onze mening aanleiding om grote terughoudendheid te betrachten bij voorstellen die de toegang tot overheidsinformatie verder beperken.

Een jaar van adviezen, rechtspraak en politieke discussie

In het afgelopen jaar is veel aandacht uitgegaan naar de openbaarmaking van milieu- en emissiegegevens op grond van de Woo. Daarbij zijn door de BBB en de SGP verschillende voorstellen gedaan die ertoe strekken de reikwijdte van de Woo te beperken. Deze voorstellen sluiten nauw aan bij oproepen van LTO Nederland en andere belangenorganisaties van de veehouderijsector, alsmede bij de lobby die deze organisaties de afgelopen jaren hebben gevoerd om de openbaarheid van milieu-, toezicht- en handhavinginformatie verder te beperken.

Een aantal van deze voorstellen heeft zelfs geleid tot door de toenmalige Tweede Kamer aangenomen moties. Daarmee werd onder meer steun uitgesproken voor een beperking van het begrip emissiegegevens, het verkennen van de mogelijkheden om het Verdrag van Aarhus op te zeggen, het niet langer openbaar maken van informatie over geconstateerde overtredingen zolang daartegen nog rechtsmiddelen openstaan en het opschorten van openbaarmaking zodra tegen een Woo-besluit bezwaar wordt gemaakt, waardoor openbaarmaking in de praktijk maanden of zelfs jaren kan worden vertraagd.

Deze voorstellen vormen een bedreiging voor de toegang tot informatie die essentieel is voor journalistiek en wetenschappelijk onderzoek, evenals voor maatschappelijke controle.

Bovendien zijn de bepleite beperkingen niet verenigbaar met bestaande nationale, Europese en internationale verplichtingen. De nieuwe Kamer heeft nu de kans om deze koers te corrigeren.

Sinds de debatten over de Woo en de daaropvolgende moties van vorig jaar hebben het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI)¹, de Autoriteit Persoonsgegevens², de rechtbank Den Haag³ en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State⁴ zich uitgesproken over de openbaarmaking van emissiegegevens. De adviezen en uitspraken van het afgelopen jaar wijzen alle in dezelfde richting: het bestaande juridische kader biedt reeds een zorgvuldige balans tussen openbaarheid en bescherming van andere belangen.

De ondergetekende organisaties en vele journalisten maken gebruik van de Woo om een publieke taak te vervullen en een breder maatschappelijk belang te dienen. De informatie waarvan inperking wordt bepleit, stelt maatschappelijke organisaties, journalisten, onderzoekers en burgers in staat om overheidshandelen en maatschappelijke ontwikkelingen te controleren, misstanden aan het licht te brengen, onderzoek te verrichten en een publiek debat op basis van feiten mogelijk te maken. Beperking van de toegang tot deze informatie raakt daarom niet alleen individuele verzoekers, maar de samenleving als geheel.

Om die reden achten wij de boodschap die van deze moties uitgaat zorgelijk. De indruk wordt gewekt dat het fundamentele recht op toegang tot overheidsinformatie ter discussie kan worden gesteld wanneer bepaalde partijen beweren dat beperking daarvan noodzakelijk is, zonder dat die noodzaak daadwerkelijk is aangetoond. Dat is een ontwikkeling die moeilijk verenigbaar is met de uitgangspunten van een open democratie en een transparante overheid.

Geen onderbouwing voor de gestelde relatie tussen openbaarmaking en intimidatie

In de op 18 maart 2025 met uw Kamer gedeelde brandbrief is reeds gewezen op het ontbreken van een feitelijke onderbouwing voor de stelling dat openbaarmaking van gegevens op grond van de Woo zou leiden tot intimidatie of bedreiging van ondernemers. Ruim een jaar later ontbreekt een dergelijke onderbouwing nog altijd. Er bestaat geen enkel

---

¹ Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI), 'AP-advies over openbaarheid van emissiegegevens in lijn met eerder ACOI-advies', 29 oktober 2025: <https://www.acoi.nl/actueel/nieuws/emissie-gegevens-veehouderijen-mogen-openbaar/>.

² Autoriteit Persoonsgegevens (AP), 'AP adviseert over openbaarheid van emissiegegevens', 28 oktober 2025: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/actueel/ap-adviseert-over-openbaarheid-van-emissiegegevens>.

³ Rechtbank Den Haag, 'Minister moet gevraagde agrarische gegevens openbaar maken aan Omroep Gelderland', 4 september 2025: <https://www.rechtspraak.nl/organisatie-en-contact/organisatie/rechtbanken/rechtbank-den-haag/nieuws/minister-moet-gevraagde-agrarische-gegevens-openbaar-maken-aan-omroep-gelderland>.

⁴ Raad van State, 'Minister moet binnen twee weken informatie over boerenbedrijven openbaar maken', 24 september 2025: <https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/september/informatie-boerenbedrijven-openbaar/>.

aangetoond verband tussen de beweerde incidenten en openbaarmaking via de Woo. Wanneer in het publieke debat desalniettemin wordt gesuggereerd dat openbaarmaking via de Woo leidt tot intimidatie, bedreiging of agressie, is sprake van desinformatie.

Tegen deze achtergrond is het veelzeggend dat ook het ACOI in haar advies van 19 mei 2025 tot een gelijklopende conclusie komt.⁵ Naar de mening van de ondergetekende organisaties verwoordt het ACOI de kern van de discussie treffend:

“Dat is belangrijk om op te merken, omdat het offeren van een groot maatschappelijk belang door de openbaarheid van emissiegegevens te beperken, nadrukkelijk géén adequate bescherming biedt tegen eventuele dreiging. Dit is geen oplossing en zou ook niet als zodanig gepresenteerd moeten worden. We hoeven ons hierover geen illusies te maken: wie kwaad in de zin heeft, kan zeker ook zonder deze openbaarmaking grote of specifieke veehouderijen vinden en benaderen. Dat dit feitelijk zo is, wordt bevestigd in het beeld dat in de media en politiek geschetst wordt met reeds bestaande voorbeelden. Echter, een direct aantoonbaar oorzakelijk verband tussen de openbaarheid van emissiegegevens en (een toename van) intimidatie, bedreiging en agressie ontbreekt. En dat terwijl openbaarheid van deze belangrijke emissiegegevens hier wel het kind van de rekening dreigt te worden.”

Bedreigingen, intimidatie en andere strafbare feiten dienen vanzelfsprekend krachtig te worden bestreden. Het beperken van de toegang tot overheidsinformatie biedt daarvoor echter geen oplossing en kan daarvoor evenmin een rechtvaardiging vormen.

Uitvoeringslasten vragen om verbetering van processen, niet om beperking van openbaarheid

In de discussie over de Woo wordt gesuggereerd dat de uitvoeringslasten aanleiding geven om de wet aan te passen dan wel verder in te perken.⁶ De uitvoeringslasten worden daarbij echter veelal eenzijdig belicht. Daarbij wordt voorbijgegaan aan recente onderzoeken naar zowel de maatschappelijke baten als de uitvoeringslasten van de Woo, alsmede aan de oorzaken van de door bestuursorganen ervaren belasting.

Op 13 januari 2026 is aan uw Kamer een onderzoeksrapport aangeboden waarin de maatschappelijke baten van een open overheid in kaart zijn gebracht.⁷ Uit dat onderzoek

---

⁵ Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI), ‘Advies na bemiddeling Follow the Money, NRC en Omroep Gelderland inzake intrekking Woo-besluit RVO’, 19 mei 2025, blz. 14:

<https://www.acoi.nl/publicaties/publicatie/capr8usl/advies-na-bemiddeling-follow-the-money-nrc-en-omroep-gelderland-inzake-intrekking-woo-besluit-rvo>.

⁶ Tweede Kamer, ‘Schriftelijke vragen van het lid Van der Plas aan de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over de zienswijzeprocedure bij Woo-verzoeken inzake emissiegegevens’, nr. 2026Z11362, 29 mei 2026:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2026Z11362&did=2026D25931>.

⁷ Open State Foundation (OSF), Instituut Maatschappelijke Innovatie (IMI), ‘De baten van transparantie. Wat een open overheid de maatschappij oplevert’, 13 januari 2026: <https://openstate.eu/nl/2026/01/open-overheid-levt-miljarden-op/>.

blijkt dat transparantie aanzienlijke maatschappelijke en economische baten oplevert, die in de miljarden euro's kunnen lopen. Het debat over de Woo dient daarom niet uitsluitend te worden gevoerd vanuit kosten en uitvoeringslasten, maar ook vanuit de maatschappelijke waarde die openbaarheid creëert.

Daarnaast verscheen op 30 maart 2026 een in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties opgesteld onderzoeksrapport naar de uitvoeringslasten van de Woo. Daaruit blijkt dat de uitvoeringslasten genuanceerder zijn dan soms wordt voorgesteld en dat aanzienlijke verbeteringen mogelijk zijn door efficiëntere werkprocessen, een betere informatiehuishouding en verdere professionalisering van de uitvoering.⁸

Daarbij verdient aandacht dat een belangrijk deel van de uitvoeringslasten waarover wordt geklaagd niet wordt veroorzaakt door de openbaarmaking zelf, maar door de procedures die tegen die openbaarmaking worden gevoerd. In dossiers over milieu-, emissie-, toezicht- en handhavingsinformatie worden door bedrijven uit de veehouderijsector en de hen vertegenwoordigende belangenorganisaties op grote schaal zienswijzen, bezwaarprocedures, (hoger) beroepsprocedures en verzoeken om voorlopige voorzieningen ingezet om openbaarmaking tegen te houden of te vertragen. Deze procedures leggen een aanzienlijk beslag op de capaciteit van bestuursorganen, uitvoeringsinstanties en de rechtspraak.

Opvallend is dat deze procedures veelal worden gevoerd in zaken waarvan reeds op voorhand duidelijk is dat openbaarmaking uiteindelijk zal plaatsvinden. Zeker gelet op de inmiddels verschenen adviezen en rechterlijke uitspraken valt de noodzaak tot openbaarmaking van bedrijfsadresgegevens van agrariërs en andere informatie die als emissiegegevens kwalificeren niet langer te betwisten. Ook door vertegenwoordigers van de sector zelf wordt inmiddels erkend dat de kans van slagen van dergelijke procedures zeer gering is. Desondanks wordt ervoor gekozen deze procedures stelselmatig te voeren, met alle daarmee gepaard gaande kosten voor de overheid, de rechtspraak en uiteindelijk de samenleving als geheel tot gevolg.

De ondergetekende organisaties achten het daarom onjuist om de uitvoeringslasten van de Woo uitsluitend toe te schrijven aan verzoekers of aan de wet zelf. Voor zover sprake is van aanzienlijke belasting van bestuursorganen en de rechtspraak, wordt deze in belangrijke mate mede veroorzaakt door pogingen om openbaarmaking van informatie waarvan reeds vaststaat dat deze openbaar behoort te worden gemaakt, zo lang mogelijk te vertragen. De maatschappelijke kosten daarvan zijn voor zover ons bekend nooit onderzocht, maar zijn gelet op de omvang van deze procedures en de daarmee gemoeide inzet van capaciteit bij bestuursorganen en de rechtspraak naar verwachting schrikbarend hoog.

---

⁸ Sira Consulting, 'Uitvoeringslasten Woo-verzoeken geanalyseerd,' 30 maart 2026: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail/detail?id=2026D22149&did=2026D22149>.

De aangewezen oplossing ligt daarom in een betere uitvoering van de wet, niet in het beperken van de toegang tot informatie. Verbeteringen kunnen worden gerealiseerd door processen te optimaliseren, de informatiehuishouding te versterken en de uitvoering verder te professionaliseren. Het inperken van de Woo zou daarentegen vooral tot gevolg hebben dat één specifieke sector minder controleerbaar wordt, met rechtsongelijkheid tot gevolg.

De ontwikkelingen van het afgelopen jaar bevestigen dat inperking van de Woo niet wenselijk, niet effectief en veelal juridisch niet mogelijk is. Tegen die achtergrond roepen wij uw Kamer op:

- geen verdere beperkingen van de Woo te ondersteunen;
- afstand te nemen van eerdere oproepen tot beperking van het begrip emissiegegevens en het opzeggen van het Verdrag van Aarhus;
- te investeren in een betere uitvoering van de Woo en een betere informatiehuishouding;
- actieve openbaarmaking verder te stimuleren;
- het belang van maatschappelijke organisaties, journalisten, onderzoekers en burgers als gebruikers van de Woo te blijven erkennen.

De ondergetekende organisaties spreken hun dank uit aan de Kamerleden die zich blijven inzetten voor een open overheid en die pal blijven staan voor het fundamentele recht op toegang tot overheidsinformatie.

Met vriendelijke groet,
De ondergetekende 35 organisaties

De 16 organisaties van de:

GREENPEACE

METEN
WETEN

foodwatch®
de voedselwaakhond

IMI
INSTITUUT
MAATSCHAP-
PELIJKE
INNOVATIE

NATUUR
& MILIEU

de natuur en
milieufederaties

Bijlage: brandbrief van 18 maart 2025

Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,

Den Haag, 18 maart 2025

Betreft: Brandbrief over voorgestelde inperking Wet open overheid (Woo)

Geachte Kamerleden,

Met grote zorg wenden wij ons tot u. De oproep van de BBB om de Wet open overheid (Woo) drastisch in te perken bedreigt transparantie, democratische controle en de rechtsstaat.¹ Als maatschappelijke organisaties luiden wij de noodklok. **De Woo geeft burgers, journalisten en wetenschappers toegang tot overheidsinformatie, essentieel voor bestuurlijke controle en onderzoek.** De voorstellen ondermijnen dit recht en schaden het vertrouwen in de overheid. Dit vergroot de kans dat misstanden verborgen blijven en bedrijven en overheden zich onttrekken aan verantwoording.

Onzuivere framing

Door de BBB en de LTO wordt ten onrechte geframed dat de openbaarmaking van milieugegevens leidt tot intimidatie en bedreiging. Er is geen enkel aangetoond verband tussen de beweerde incidenten en openbaarmaking via de Woo, ook niet op basis van de door LTO gestarte enquête, die bovendien door *Follow the Money* is ontkracht.²

Strafbaar handelen is uiteraard ontoelaatbaar en moet worden bestreden, maar dit rechtvaardigt niet het beperken van toegang tot informatie die ons allen toekomt. Het is desinformatie wanneer er in het publieke debat een verband wordt gelegd tussen activisten en strafbare feiten, waardoor zij samen met wetsovertreders en extremisten op één hoop worden gegooid. Activisme is immers een legitiem democratisch recht. Ook de bewering dat de Woo de privacy van natuurlijke personen zou schenden, is onjuist, aangezien de wet reeds uitzonderingsgronden bevat die bescherming bieden.

Daarnaast wordt twijfel gezaaid over de verhouding tussen de Woo, het Unierecht en internationale afspraken, zoals het Verdrag van Aarhus over toegang tot milieu-informatie. Uit nationale rechtspraak en rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie blijkt dat de voorgestelde aanpassing niet mogelijk is.³

Het is ondemocratisch dat het fundamentele recht op openbaarheid van bijvoorbeeld milieu- en emissiegegevens onder druk wordt gezet door commerciële belangen. Het aanwakkeren van gevoelens van onveiligheid brengt tot slot onnodige onrust onder ondernemers en de maatschappij.

Wat staat er op het spel?

Beperking van de Woo heeft verstrekkende gevolgen:

- **Rechtsongelijkheid:** Eén sector wordt minder controleerbaar, terwijl andere bedrijven wél transparantie moeten bieden.
- **Volksgezondheid:** Minder transparantie over milieubelastende activiteiten en dierziekten verhoogt risico's.
- **Milieu-impact:** Gebrek aan transparantie over emissiegegevens, zoals dieraantallen op bedrijfsniveau. Minder controle op uitstootmaatregelen en naleving ondermijnt evenwichtige besluitvorming en effectief beleid, onder andere in de stikstofaanpak.

¹ <https://boerburgerbeweging.nl/fractienieuws/boeren-en-ondernemers-vogelvrij-door-woo-bbb-eist-onmiddellijke-bescherming/>

² <https://www.ftm.nl/artikelen/hoe-lto-openbaarheid-over-dieren aantallen-verhindert>

³ Zie ABRvS 27 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:153, HvJ EU 23 november 2016, C-442/14, ECLI:EU:C:2016:890 (*Bayer CropScience en Bijenstichting/CTGB*) en HvJ EU 23 november 2016, C-673/13 P, ECLI:EU:C:2016:889 (*Europese Commissie/Greenpeace Nederland en PAN Europe*).

Zou enige vorm van inperking van de Woo doorgang vinden, dan blijven misstanden rondom milieuschade en dierenwelzijn langer verborgen. Een wijziging van de Woo ten nadele van verzoekers zal alleen vertraging veroorzaken en het onvermijdelijke, namelijk de openbaarmaking, uitstellen. Ondertussen zal de onzekerheid voor boeren en andere ondernemers langer aanhouden, maar de uiteindelijke uitkomst blijft hetzelfde. Al met al wordt niet alleen maatschappelijke verandering vertraagd, maar ook het algemene belang van een gezonde leefomgeving en toekomstbestendig beleid ondermijnd. Uiteindelijk raakt dit ons allemaal.

Wij erkennen dat er knelpunten zijn in de uitvoering van de Woo, maar deze vragen om verbetering, niet om inperking. Efficiëntere uitvoering en betere ondersteuning van ambtenaren zijn de juiste oplossingen, zoals uitgebreid beschreven in de door u, ten behoeve van het rondetafelgesprek over de Woo, ontvangen position papers.

Onze oproep aan de Kamer

Bescherm de Woo en voorkom dat essentiële transparantie verdwijnt. **Wij verzoeken u met klem geen inhoudelijke wijzigingen door te voeren die de wet en democratie verder uithollen.**

Daarnaast wijzen wij u op de mogelijkheid om het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) om advies te vragen, mocht u naar aanleiding van het debat vragen hebben over het nut of de noodzaak van bepaalde voorstellen.

Met vriendelijke groet,

